

Marija Kmetova:

Intermezzo.

Lilasta luč je zamišljena sama vase. Slike na stenah govorijo, a v motnih sencah ni besed. Zdaj pa zdaj zavzdihne pohišstvo. V modri dremavici gleda mrak skozi okno.

„Veseli bodi, prijatelj, tvoj načrt za spomenik je sprejet in pomagano ti bo in — slaven boš! Na zdravje!“

Vino se zaiskri in na belem prtju so rožaste sence.

„Počakaj, ta stvar še ni gotova. Utegne mi še spodleteti; tekmece imam, hude in močne.“

„Ne, ne; ti zmagaš, vem to. Veseli se, duša!“

„Rad, prerad bi ti verjel. Zakaj, glej, težko mi je: denarja nič, družina in zdaj še bolezen.“

„Bolezen? Pa kakšna?“

„Hčerka edinka mi leži bolna doma.“

„Pa kaj?“

„Prehlad; in zdaj, vročino ima in skrbi me.“

„To preide, ne skrbi! V vratu, kaj ne? Ah, saj veš, pri otrocih je kaj takega na dnevnem redu. Kar potolaži se in uživaj! Zdaj, ko te čaka sreča, vsaj kos sreče.“

„Zame bi bil precejšen ta kos. Rešen bi bil skrbi vsaj za leto ali še več. Ali kakor rečeno, gotovega še ni nič.“

„Prav nič se ne boj! Čez pol ure, ali še preje, boš na gotovem. Saj pride sluga in prinese poročilo. Pij bratec, na srečo, na odpočitek!“

„Ah moj bog, kakšni težki dnevi so za menoj, prijatelj! Preje pa, ali še veš? Kako smo stali vsi prešerni in se smejali! Ah da, lepo je bilo, čeprav tako . . .“

„Beraško, kaj ne?“

„Ali čemu, vraga, te zgrabi življenje tako trdo za vrat? Čemu plačilo za vsak najmanjši košček sreče; pa kaj sreče, navadne, majčkene dobrote, recimo! Čemu vse to?“

„Tako je pač. Življenja pot, kaj hočeš. Jaz ne razmišljam več o tem. Pograbil, kar dobim in grem. Še ne ozrem se.“

„In ne pomisliš na plačilo?“

„Prav nič ne.“

„Pa saj moraš! — Z obrestmi poplačaš vse, z oderuškimi obrestmi. In tudi danes, tudi nocoj mislim ...“

„Na plačilo? Beži no!“

„Da, prijatelj, povem ti, ves nemiren sem. Poglej, kar ne morem in ne morem misliti, da bi bila tudi ta stvar brez plačila.“

„Črnogled! Nikari, nikari! Kako boš živel, če si tak! In tudi, saj si že dovolj pretrpel; kaj hočeš še več? Ali ne pride za dežjem solnce?“

„In za solncem dež.“

„In ni konca? — Na pij, vesel bodi! Kaj plačilo, kaj žalostne misli! Ti ne znaš živeti, povsod vidiš sence.“

„Ah, kako te zavidam! In vendar ...“

„Še malo in vesel boš; moral boš biti. Za vrat te bo prišla sreča in te bo prisilila, da se boš zasmel iz vsega srca.“

„Ali ne gre nekdo po stopnicah?“

„Pa kaj si tako prebledel?“

„Saj res, česa se neki bojim! Na, pij, zdaj ti napijem jaz! Da boš še dolgo let hodil po svetu brez misli na plačilo! Na zdravje!“

„Vidiš, tako je prav. Ali ne bi zapela katero? Daj, zapoj, bratec!“

„Ali ne gre nekdo po stopnicah?“

„Že spet si bled! Za vruga, kje vidiš strahove?“

„Je že prešlo. — Da res, lepo bo. Domov bom prišel in ženka in hčerka in vsi bomo veseli. In tebe povabim in dobro nam bo kakor časih ...“

„Ko smo bili še mladi in brez strahov. Pozdravljen! — Zdaj pa res, zdi se mi ... No, čakaj; pogledam jaz, saj se ves treseš — Na, vidiš!“

„Daj, da pogledam! Res, res ...“

„Čestitam, čestitam! Oj ti mojster slavni! Ali verjameš zdaj? Kje so strašovi?“

„Nehaj, nehaj! Daj, da pogledam še enkrat! Res je, res, kako sem vesel! In moja žena in hčerka, kako lepo nam bo, kako dobro ...“

„Na zdravje, prijatelj!“

„In zdaj iz vsega veselega srca: na zdravje! Pa čuj! Nekdo gre, se mi zdi ...“

„Da. Čakaj grem pogledat.“

„Pusti, pojdem sam.“

„Od veselja kar trepečeš; saj ne moreš ...“

„Vina še naroči in jaz bom pogledal. — Ta sreča, sreča ...“

„No, pravil sem ti. — Pa glej ga! — Brzjavka? Čestitka? Kaj ti je? Prijatelj! Moj Bog! Sedi, sedi! Kaj je?“

„Hčerka ...“

Glava je sklonjena in obraz je kakor iz kamena. Lilasta luč je zamišljena sama vase. Slike na stenah govorijo, a v motnih sencah ni besed. Zdaj pa zdaj zavzdihne pohišstvo. V modri dre-mavici gleda mrak skozi okno.

Anton Batagelj:

Na bregovih ledenega oceana.

Sredi teh skal purpurnati cvetovi
cveto —
glej, zdi se mi, da skalnati bregovi
vpijo:
kako je težka smrt.

Kot bujne krvi sled
vzkipeli so v jesenskem solncu —
v njih kri gori, katero svet
prelil je v divje vojne čas preklet —
in tu izvira zdaj na zemlje daljnem koncu.

Zatuli že, zatuli ledeni ocean,
zapoj v akordih divjo simfonijo,
prelij bregove skalnate, izmij
sledi,
ki, ko prelita kri, gorijo
v te dni, v te dni ...